

Π.Ο. Ε.Μ.Δ.Υ.Δ.Α.Σ.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΝΩΣΕΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Μαυρομματαίων 17, 104 34 ΑΘΗΝΑ

τηλ: 210-88.16.583 fax: 210-82.59.410 e-mail: emdydas@tee.gr URL: www.emdydas.gr

Αθήνα, 15/9/2023

Αρ. Πρωτ.: 9161

Προς: Γενική Διεύθυνση Συντάξεων Δημοσίου
του ε ΕΦΚΑ, υπόψη Γενικής Διευθύντριας κ.
Ισμήνης Κωτσοβόλου

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

1. Σε συνέχεια της συνάντησης που πραγματοποιήθηκε στο γραφείο της Γενικής Διευθύντριας Συντάξεων Δημοσίου του ΕΦΚΑ με εκπροσώπους της Ομοσπονδίας μας και της δικηγόρου μας, αναφορικά με το ζήτημα που έχει ανακύψει ως προς τη συμπερίληψη στη λοιπή συντάξιμη δημόσια υπηρεσία των υπαλλήλων που ανήκουν στον κλάδο ΠΕ Μηχανικών και του χρόνου ασφάλισης που έχουν πραγματοποιήσει (έως 31-12-1992) απασχολούμενοι στο Δημόσιο, σε ΝΠΔΔ και σε ΟΤΑ, με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου προ του διορισμού τους, επαγόμαστε τα ακόλουθα:

Βάσει των καταστατικών διατάξεων του πρ. ΤΣΜΕΔΕ και του πρ. Δημοσίου, και ιδίως βάσει των προβλέψεων του ν. 2084/1992, οι Μηχανικοί που εγγράφονταν στο ΤΕΕ έως 31-12-2016, υπάγονταν υποχρεωτικά, από της εγγραφής τους, και λόγω της ιδιότητάς τους, στην ασφάλιση του πρ. ΤΣΜΕΔΕ, ασφάλιση την οποία και διατηρούσαν υποχρεωτικά, όσο διατηρούσαν την άδεια άσκησης του επαγγέλματος του Μηχανικού. Οι παλαιοί (κατά τους όρους του ν. 2084/1992) ασφαλισμένοι Μηχανικοί, που διορίζονταν στο Δημόσιο έως 31-12-1992, υπάγονταν υποχρεωτικά (και παραλλήλως προς το πρ. ΤΣΜΕΔΕ) και στην ασφάλιση και του πρ. Δημοσίου, ενώ περαιτέρω δικαίωμα υπαγωγής (και) στην ασφάλιση του Δημοσίου (παραλλήλως προς το πρ. ΤΣΜΕΔΕ για την ίδια απασχόληση - δραστηριότητα) είχαν και οι παλαιοί ασφαλισμένοι του πρ. ΤΣΜΕΔΕ, που διορίζονταν στο Δημόσιο μετά την 1-1-1993. Οι νέοι ασφαλισμένοι του πρ. ΤΣΜΕΔΕ διατηρούσαν υποχρεωτικά την ασφάλιση μόνο στον εν λόγω πρ. φορέα, ακόμα και μετά το διορισμό τους στο Δημόσιο.

Προ της έναρξης ισχύος του ν. 4387/2016 και της λειτουργίας του Ενιαίου Φορέα, οι παλαιοί ασφαλισμένοι του πρ. ΤΣΜΕΔΕ δημόσιοι υπάλληλοι, που είχαν κατά τα ανωτέρω υπαχθεί (έως 31-12-2016) στην παράλληλη ασφάλιση δύο πρ. φορέων για την ίδια απασχόληση, είχαν δικαίωμα λήψης σύνταξης και από τους δύο πρ. φορείς κύριας ασφάλισης, κατά τους όρους και τις προϋποθέσεις των καταστατικών των εν λόγω Ταμείων. Εφόσον ο χρόνος συνταξιοδότησης από τους δύο φορείς δεν απείχε πλέον του εξαμήνου, το σχετικό δικαίωμα θεμελιωνόταν σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις περί μονοσυνταξιούχων, ενώ σε αντίθετη περίπτωση (ήτοι όταν η συνταξιοδότηση από το δεύτερο φορέα επερχόταν σε διάστημα πλέον των 6 μηνών από την πρώτη συνταξιοδότηση), το δεύτερο δικαίωμα κρινόταν βάσει των προβλέψεων περί διπλοσυνταξιούχων. Συναφής είναι η πρόβλεψη του άρθρου 18 του ν. 3232/2004 σύμφωνα με την οποία: «6. Έμμισθοι ασφαλισμένοι του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.), μετά τη συνταξιοδότησή τους από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς (ΔΕΚΟ), που προβλέπονται από το άρθρο 12 του Π.Δ. 178/2000 (ΦΕΚ 165 Α), μπορούν να συνταξιοδοτηθούν και από το ανωτέρω Ταμείο με τις προϋποθέσεις που απαιτούνται στις περιπτώσεις όσων συνταξιοδοτούνται μόνο από το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. Στις ανωτέρω περιπτώσεις, το ποσό της σύνταξης καταβάλλεται μειωμένο κατά ποσοστό τρία τοις εκατό (3) για κάθε έτος που λείπει από το επόμενο της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης και μέχρι τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας».

Ο νόμος 4387/2016, και όπως ίσχυε κατά την ψήφισή του αλλά και όπως τροποποιημένος ισχύει μέχρι και σήμερα, εισήγαγε – μεταξύ άλλων – νέο τρόπο υπολογισμού των συνταξιοδοτικών παροχών, βασικό χαρακτηριστικό του οποίου αποτελεί ότι κατά τη συνταξιοδότηση, όλοι οι χρόνοι που έχουν πραγματοποιηθεί στην ασφάλιση λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ύψους της κύριας σύνταξης, η δε παροχή διαμορφώνεται βάσει των εισφορών που έχουν καταβληθεί κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου. Δεν τροποποίησε ούτε επηρέασε καθ' οιονδήποτε τρόπο την παράμετρο του ποιος χρόνος ασφάλισης λαμβάνεται υπόψη για τη συνταξιοδότηση ούτε ποιες είναι οι συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις, ζητήματα για τα οποία εξακολουθούν να ισχύουν οι καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων φορέων.

Όπως προκύπτει από τις σχετικές συνταξιοδοτικές πράξεις που εκδίδονταν από την αρμόδια Γενική Διεύθυνση του ΓΛΚ έως 12-5-2016 (ήτοι έως την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016) **ΠΑΓΙΑ και χωρίς καμία εξαίρεση** ο χρόνος ασφάλισης που είχαν πραγματοποιήσει, με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου, οι παλαιοί ασφαλισμένοι, υπάλληλοι ΠΕ Μηχανικοί προ του διορισμού τους στο Δημόσιο (και έως 31-12-1992), προσμετρούνταν πάντοτε στη λοιπή συντάξιμη υπηρεσία του Δημοσίου, χωρίς καμία πρόσθετη εξαγορά.

Σημειωτέον δε ότι, κατά τα ανωτέρω, ο χρόνος ασφάλισης που είχαν πραγματοποιήσει κατά το ίδιο χρονικό διάστημα στην ασφάλιση του πρ. ΤΣΜΕΔΕ λαμβανόταν ομοίως υπόψη από το εν λόγω Ταμείο, κατά την επεξεργασία των σχετικών αιτημάτων συνταξιοδότησης. Τούτο δε γινόταν πάγια δεκτό ενόψει της συνδυαστικής ερμηνείας των διατάξεων των άρθρων 17 και 20 του ν. 2084/1992 και του άρθρου 5 του ν. 2320/1995, καθώς συνεπεία των εν λόγω νομοθετικών ρυθμίσεων αντιμετωπιζόνταν, ως προς την εφαρμογή της διαδοχικής ασφάλισης, με όμοιο τρόπο με τους προσληφθέντες στο Δημόσιο έως 31-12-1982.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 3 του ν. 2084/1992 εισήχθη για πρώτη φορά ο θεσμός της διαδοχικής ασφάλισης στο Δημόσιο για τους «νέους» ασφαλισμένους (ήτοι για τα πρόσωπα που ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά σε οποιοδήποτε οργανισμό κύριας ασφάλισης μετά την 1-1-1993), ενώ περαιτέρω, με το άρθρο 5 παρ. 7 του ν. 2320/1995 προβλέφθηκε η επέκταση της εφαρμογής της διαδοχικής ασφάλισης και στους παλαιούς ασφαλισμένους που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο μετά την 1-1-1983. Ωστόσο με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 5 του ν. 2320/1995 ορίστηκε ότι: «Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν έχουν εφαρμογή στα πρόσωπα για τα οποία προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις υποχρεωτική ασφάλιση και σε άλλους φορείς κύριας ασφάλισης λόγω της ιδιότητάς τους, εφόσον έχουν διοριστεί στο Δημόσιο και ασφαλιστεί στους φορείς αυτούς μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992 για την οποία εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 1654/1986».

Κατόπιν των ανωτέρω, πάγια γινόταν δεκτό ότι στην ως άνω κατηγορία ασφαλισμένων (ήτοι στους τακτικούς υπαλλήλους που, λόγω της ιδιότητάς τους, προβλεπόταν υποχρεωτική ασφάλιση και σε άλλο φορέα κύριας σύνταξης, όπως είναι οι παλαιοί ασφαλισμένοι του ΤΣΜΕΔΕ δημόσιοι υπάλληλοι ανήκοντες στον κλάδο ΠΕ Μηχανικών) εφαρμόζεται, ως προς την υπηρεσία που λαμβάνεται υπόψη κατά τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, ΚΑΙ ο χρόνος που αποτυπώνεται στο άρθρο 12 του πδ/τος 1041/1979 και ήδη Κώδικα Πολιτικών και στρατιωτικών συντάξεων, ήτοι «Άπασα η προγενεστέρα υπηρεσία δημοσίου υπαλλήλου, ως τακτικού ή εκτάκτου ή δημοσίου ή επί συμβάσει υπαλλήλου, εις νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) επί μηνιαίω μισθώ ή μηνιαία ή ημερήσια αποζημιώσει, λογίζεται ως συντάξιμος εκ τού Δημοσίου και προσμετρείται εις των λοιπών συντάξιμων υπηρεσιών αυτού. Άπασα η προγενεστέρα υπηρεσία υπαλλήλου εις ν.π.δ.δ. ως τακτικού ή εκτάκτου ή δοκίμου ή επί συμβάσει υπαλλήλου εις το Δημόσιον, επί μηνιαίω μισθώ ή μηνιαία ή ημερησία αποζημιώσει λογίζεται ως συντάξιμος εκ του ν.π.δ.δ. ή του οικείου ασφαλιστικού οργανισμού κυρίας ασφαλίσεως, όστις

βαρύνεται κατά νόμον μέ την συνταξιοδότησιν του υπαλλήλου, και προσμετρείται εις την λοιπήν συντάξιμον υπηρεσίαν αυτού(παρ. 4, εδ. α και β).

Όπως ευχερώς σίγουρα μπορείτε να διαπιστώσετε και εσείς αρμοδίως, όλες οι συνταξιοδοτικές πράξεις που έχουν εκδοθεί έως 12-5-2016 από την τότε αρμόδια υπηρεσία του ΓΛΚ και αφορούν μέλη μας, δημοσίους υπαλλήλους ΠΕ Μηχανικούς με παράλληλη ασφάλιση στο πρ. ΤΣΜΕΔΕ και στο πρ. Δημόσιο, έχουν λάβει υπόψη τα ανωτέρω. Για τη θεμελίωση και τον κανονισμό κύριας σύνταξης από το Δημόσιο έχει ληφθεί υπόψη ο χρόνος τακτικής υπηρεσίας ΚΑΙ ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΩΣ ο χρόνος υπηρεσίας που τυχόν πραγματοποιήσαν προ του διορισμού τους (και έως 31-12-1992) με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου, κατά τη διάρκεια του οποίου είχαν προφανώς και ασφάλιση (υποχρεωτικώς λόγω ιδιότητας) στο πρ. ΤΣΜΕΔΕ. Ο χρόνος δε αυτός έχει κανονικά ληφθεί υπόψη σε όλες τις περιπτώσεις και από το πρ. ΤΣΜΕΔΕ κατά τον κανονισμό της (δεύτερης) σύνταξης που δικαιούνταν και από το φορέα αυτό ασφάλισης, σύμφωνα με όσα ανωτέρω αναφέρθηκαν σχετικά.

Η έκδοση και η έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 και του Ενιαίου φορέα ουδόλως επηρέασαν τα ανωτέρω. Με την προαναφερθείσα ασφαλιστική μεταρρύθμιση ουδόλως επηρεάστηκαν οι καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων φορέων ως προς τις προϋποθέσεις υπαγωγής στην ασφάλιση, το χρόνο ασφάλισης ή τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης. Προκειμένου να διαπιστωθεί η θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και να υπολογιστεί το ποσό της δικαιούμενης κύριας σύνταξης με το νέο τρόπο υπολογισμού, οι χρόνοι ασφάλισης που λαμβάνονται υπόψη είναι εκείνοι που εκάστοτε προβλέπονται από τις καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων πρώην φορέων (και του Δημοσίου). Εφόσον διαπιστώνεται η θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος σύμφωνα με τις προβλέψεις του τελευταίου αρμόδιου και πάντως του απονέμοντα φορέα, ο τυχόν παράλληλος χρόνος ασφάλισης έως 31-12-2016 προσαυξάνει το ποσό της σύνταξης σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 17 του ν. 4387/2016 για τους δημοσίους υπαλλήλους και σύμφωνα με το άρθρο 36 Α του ν. 4387/2016 για τους ασφαλισμένους σε φορείς του ιδιωτικού τομέα. Ούτε από τη διάταξη του άρθρου 19 του ν. 4387/2016 περί διαδοχικής ασφάλισης μπορεί να εξαχθεί διαφορετικό συμπέρασμα. Ούτε η διάταξη αυτή τροποποίησε (έστω και σιωπηρά) τις καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων φορέων ως προς το ποιος χρόνος ασφάλισης λαμβάνεται υπόψη και προσμετράται κατά τη συνταξιοδότηση, απλώς έθεσε κάποιους περιορισμούς ως προς το χρόνο ασφάλισης που μπορεί ή δεν μπορεί να αποποιηθεί ο ασφαλισμένος κατά τη συνταξιοδότηση. Έτσι πλέον προβλέπεται για παράδειγμα ότι δεν μπορεί να μη ληφθεί υπόψη ο χρόνος ασφάλισης μετά την 1-1-2017 εντός του ΕΦΚΑ ούτε να διασπαστεί ο χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί σε κάποιον φορέα. Εφόσον αιτείται ο ασφαλισμένος κατά τη συνταξιοδότηση τη συμμετοχή φορέα

ασφάλισης, λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του χρόνου ασφάλισης που έχει διανυθεί στον εν λόγω φορέα.

Συνεπώς, ακολούθως προς τα ανωτέρω, ο χρόνος έκτακτης υπηρεσίας των παλαιών ασφαλισμένων του πρ. ΤΣΜΕΔΕ τακτικών υπαλλήλων του Δημοσίου, εφόσον βεβαιώνεται αρμοδίως από τις υπηρεσίες προέλευσης και αποτυπώνεται στα πιστοποιητικά υπηρεσιακών μεταβολών, προσμετράται στη λοιπή συντάξιμη υπηρεσία του Δημοσίου, ενώ ο χρόνος που έχει διανυθεί κατά το ίδιο αυτό χρονικό διάστημα στο πρ. ΤΣΜΕΔΕ αποτελεί παράλληλο χρόνο ασφάλισης, που προσαυξάνει την κύρια σύνταξη βάσει των προβλεπόμενων στο άρθρο 17 παρ. 4 του ν. 4387/2016.

Τα ανωτέρω άλλωστε επιβάλλονται και από την αρχή της ίσης μεταχείρισης αλλά και από την αρχή της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Ειδικότερα, ως προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης, με τα άρθρα 14 και 33 του ν. 4387/2016 θεσμοθετήθηκε ο επανυπολογισμός των έως 12-5-2016 κύριων συντάξεων, ήτοι ο προσδιορισμός του ύψους της σύνταξης που θα δικαιούνταν με τον νέο τρόπο υπολογισμού του ν. 4387/2016. Για το σύνολο των έως 12-5-2016 συνταξιούχων της εν θέματι κατηγορίας ο επανυπολογισμός των συντάξεων έλαβε χώρα σύμφωνα με τα ανωτέρω, οι χρόνοι δηλαδή που λήφθηκαν υπόψη είναι εκείνοι που αποτυπώνονται στις συνταξιοδοτικές πράξεις και συνεπώς ο χρόνος έκτακτης υπηρεσίας των διπλωματούχων Μηχανικών δημοσίων υπαλλήλων λήφθηκε υπόψη κατά τη σώρευση των συντάξεων και για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους και για τον υπολογισμό της προσαύξησης λόγω παράλληλου χρόνου.

Περαιτέρω δε και σε κάθε περίπτωση, όπως προαναφέρθηκε, η συμπερίληψη στη λοιπή συντάξιμη υπηρεσία του Δημοσίου και του χρόνου που είχε πραγματοποιήσει ο υπάλληλος στο Δημόσιο, ΟΤΑ και λοιπά ΝΠΔΔ με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου έως 31-12-1992(πέραν του ότι προκύπτει κατά τα ανωτέρω από τις προαναφερόμενες διατάξεις) πάγια πάντως λαμβανόταν υπόψη από το πρ. Δημόσιο κατά τη συνταξιοδότηση. Κατά τούτο, οι πληροφορίες που χορηγούνταν σταθερά και διαχρονικά από τις οικείες υπηρεσίες του πρ. ΓΛΚ (τόσο πριν την έκδοση του ν. 4387 όσο και μετά την έναρξη ισχύος του) προς τους ασφαλισμένους επιβεβαίωναν σταθερά τα ανωτέρω και εύλογα είχαν πάντως δημιουργήσει την πεποίθηση ότι αποτελεί το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ΚΑΙ χρόνο ασφάλισης στο Δημόσιο. Όλοι οι ασφαλισμένοι προγραμμάτισαν τη συνταξιοδότηση τελώντας σε εύλογη και καλόπιστη πεποίθηση ότι και το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα και ο κανονισμός της σύνταξής τους θα προσδιοριστεί σε συμφωνία με τα ανωτέρω.

2. Πέραν του ανωτέρω θέματος, κατά τη συνάντησή μας αναφερθήκαμε και στο ζήτημα του τρόπου υπολογισμού του χρόνου στρατιωτικής θητείας στις περιπτώσεις που ο χρόνος αυτός έχει ήδη αναγνωριστεί και εξαγοραστεί προ της συνταξιοδότησης. Και το ζήτημα αυτό εντάσσεται σε όσα έχουν ήδη αναφερθεί ανωτέρω για το χρόνο έκτακτης υπηρεσίας. Δεδομένου λοιπόν του ότι και ο χρόνος αυτός (στρατιωτικής θητείας) μετά την αναγνώρισή του συνιστά προσμετρητέα συντάξιμη υπηρεσία και λογίζεται χρόνος ασφάλισης στο Δημόσιο, τυχόν χρόνος ασφάλισης κατά το ίδιο χρονικό διάστημα σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης πρέπει να λογιστεί και να αντιμετωπιστεί αντίστοιχα, ανάλογα με τα ως άνω, ήτοι ως παράλληλος και να προσαυξήσει το ποσό της κανονιζόμενης σύνταξης σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 4 του ν. 4387/2016, ήτοι με το επιπλέον ποσοστό προσαύξησης 0,075% για κάθε πρόσθετη ποσοστιαία μονάδα ανά έτος καταβολής.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε πρόσθετη πληροφορία ή διευκρίνιση και παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για κάθε εξέλιξη αναφορικά με τα ανωτέρω θέματα καθώς και για επόμενη συνάντηση, εφόσον το κρίνετε αναγκαίο.

Με εκτίμηση

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος

Πετρόπουλος Δημήτρης
Ηλεκτρολόγος Μηχανικός

Η Γεν. Γραμματέας

Τριανταφυλλοπούλου Πλουμίτσα
Αρχιτέκτων Μηχανικός

Η ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΑ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΣΤΥΛΙΑΝΗ Κ. ΒΡΑΙΚΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 • ΑΘΗΝΑ 106 82
ΤΗΛ.: 210 3626161 • FAX: 210 3619418
ΑΦΜ: 124118859 • ΔΟΥ ΙΑ' ΑΘΗΝΩΝ